

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเห็ดฟาง

แนวทางในการวิเคราะห์ผลตอบแทน

1. ค่าเฝ้า

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนการผลิตเห็ดฟาง จะคำนวณการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเห็ดฟางออกเป็น 2 ประเภทคือ

- การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟาง
- การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการเพาะเห็ดฟาง
- ระดับเกษตรกร เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- ระดับฟาร์มเห็ด เพื่อการค้า

2. วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทน

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการผลิตเห็ดฟาง จะใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย (Return on Sales)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการหากำไรของกิจการภายหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ออกแล้ว ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่า ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมากิจการได้กำไรสุทธิหลังหักภาษีแล้ว เป็นกี่% ของยอดขาย

- ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

$$= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิต่อปีเฉลี่ย}}$$

ระยะเวลาคืนทุนนี้จะแสดงถึงจำนวนปีที่จะได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุน และ

ใช้กันมากในวงการธุรกิจ เพราะเป็นวิธีการที่ง่าย และเหมาะกับกรณีอัตราความเสี่ยงภัยสูง เช่น ราคาตลาดไม่แน่นอน ฯลฯ

- อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Investment)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิเฉลี่ย/ปี}}{\text{เงินลงทุน}}$$

เป็นการกำหนดหาผลตอบแทนการลงทุนในทางบัญชี โดยนำเอากำไรสุทธิตัวเฉลี่ยตลอดอายุโครงการเปรียบเทียบกับเงินลงทุนของโครงการ อัตราผลตอบแทนการลงทุนนี้วัดค่าในรูปของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละของผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานต่อการลงทุน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 รายได้และต้นทุนการผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟาง/ปี ขนาด 3,000 ถุง/รุ่น ปีหนึ่งผลิต 15 รุ่น

รายได้		114,750.-
ต้นทุนขาย		
- วัสดุดิบ	12,390.-	
- ค่าแรงงานทางตรง	16,909.-	
- ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ	<u>25,740.-</u>	<u>55,039.-</u>
กำไรขั้นต้น		59,711.-
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		
- ค่าใช้จ่ายในการขาย (5% ของรายได้)	5,738.-	
- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>36,000.-</u>	<u>41,738.-</u>
กำไรสุทธิก่อนหักภาษี		17,973.-
ภาษีเงินได้ ¹		<u>504.88</u>
กำไรสุทธิหลังหักภาษี		<u>17,468.12</u>

หมายเหตุ¹ ภาษีเงินได้จะประเมินตามแนวการสั่ง ก็ภาษีอากรของสรรพากร มาตรา 75 "ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นจะไม่ต้องเสียภาษีตามส่วนนี้ แต่ให้เสียภาษีตามบทบัญญัติส่วน 2 ว่าด้วยกรณีเก็บภาษีจากบุคคลธรรมดา" กล่าวคือ จะเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

เงินได้	114,750.-
หัก ค่าใช้จ่ายเหมา 85%	<u>97,537.50</u>
	17,212.50
หัก ค่าลดหย่อน	<u>10,000.-</u>
เงินได้พึงประเมินสุทธิ	<u>7,212.50</u>

คำนวณภาษี

เงินได้สุทธิ 1 บาทถึง 20,000 บาทเสียอัตราภาษี = 7 %

เงินได้สุทธิ 7,212.50 เสียภาษี = 7,212.50 x .07

= 504.88 บาท

ตารางที่ 18 เงินลงทุนในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟาง ขนาด 3,000 ถุง/รุ่น ปีละ 15 รุ่น

รายการ	หน่วย	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน
1. โรงบ่มเชื้อ (ขนาด 4 x 8 x 3 เมตร)	1	4,000	4,000
2. โรงเก็บวัสดุและหมักปุ๋ย (ขนาด 10 x 15 x 3 เมตร)	1	3,000	3,000
3. ส้วมทำงานพร้อมห้องเปียกเชื้อ	1	7,000	7,000
4. บ่อแช่ฟาง	1	2,500	2,500
5. เครื่องตัดฟาง	1	1,500	1,500
6. เครื่องตีปุ๋ย	1	7,000	7,000
7. เตาน้ำมันและอุปกรณ์	1	2,000	2,000
8. เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	1	3,000	3,000
9. เครื่องพ่นฝอย	1	1,200	1,200
10. หม้อน้ำความดัน (ขนาด 12 PSI)	1	8,000	8,000
11. ตู้เปียกเชื้อและอุปกรณ์เปียกเชื้อ	1	1,200	1,200
12. อุปกรณ์เบ็ดเตล็ด	1	1,000	1,000
			<u>41,400</u>

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟาง

1. อัตราผลตอบแทนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟาง

จากตาราง 17 และ 18 เราจะวิเคราะห์ผลตอบแทนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟาง โดย
หลักการ ดังนี้

1.1 อัตราผลตอบแทนค่าขาย (Return on Sales)

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}} \\
 &= \frac{17,468.12}{114,750} \\
 &= 15.22 \%
 \end{aligned}$$

1.2 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}} \\
 &= \frac{41,400}{17,468.12} \\
 &= 2 \text{ ปี } 4 \text{ เดือน}
 \end{aligned}$$

1.3 อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Investment)

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}{\text{เงินลงทุน}} \\
 &= \frac{17,468.12}{41,400} \\
 &= 42 \%
 \end{aligned}$$

ถ้าพิจารณาจากตัวเลขอัตราผลตอบแทนจากการผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟางพบว่า กิจการผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟางให้อัตราผลตอบแทนเท่ากับ 15.22% ของยอดขาย ให้อัตราผลตอบแทนการลงทุนเท่ากับ 42% ระยะเวลาคืนทุนเพียง 2 ปี 4 เดือน

ในทัศนะของนักลงทุน-จะเห็นว่าน่าจะลงทุนในฟาร์มผลิตเชื้อเห็ดฟาง

ในทัศนะของผู้เพาะเห็ดฟาง-ผู้เพาะเห็ดฟางควรจะได้ดำเนินการผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟางเอง หรือนำก้อนเชื้อไปเพาะดอกเห็ดอีกทีหนึ่ง ทั้งนี้เพราะจะทำให้ผู้เพาะเห็ดฟางประหยัดต้นทุนการผลิต การเพาะเห็ดฟางในด้านก้อนเชื้อได้อีกก้อนละ 1.55 บาท (ราคาซื้อก้อนเชื้อ/หน่วย-ต้นทุนก้อนเชื้อ/หน่วยเท่ากับ 3-1.45 บาท) แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ในการตัดสินใจอีกด้วย

2. สภาวะทั่วไปของการผลิตและการตลาดก่อนเชื้อเห็ดฟาง

2.1 สภาวะการผลิต

แหล่งผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟางของไทย แหล่งใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชานเมืองกรุงเทพฯ สำหรับการผลิตก่อนเชื้อเห็ดฟางในส่วนภูมิภาคปัจจุบันก็มีอยู่ในลักษณะกระจาย ในการผลิตก่อนเชื้อ

เห็ด ผู้ผลิตมักปิดกั้นกรรมวิธีหรือเคล็ดลับในการผลิตระหว่างกัน ทำให้ลักษณะการผลิตของผู้ผลิตแต่ละแห่งแตกต่างกันออกไป และการผลิตส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการพัฒนากรรมวิธีการผลิตให้ถูกต้องตามหลักวิชาการนัก ลักษณะการผลิตก้อนเชื้อ ผู้ผลิตมักใช้ประสบการณ์ของตัวเองเป็นหลัก เคยปฏิบัติมาอย่างไรก็ปฏิบัติตามเช่นนั้น

ในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟางประการสำคัญ คือ ผู้ผลิตจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญ และชำนาญงานสูง ไม่เช่นนั้นจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเสื่อมของเชื้อ การปนเปื้อน (การที่เชื้อราที่ไม่ต้องการเข้าไปในอาหารของเชื้อเห็ด) การได้พันธุ์ที่ไม่ดี ฯลฯ ซึ่งจะเป็นผลทำให้เปอร์เซ็นต์การสูญเสียของเชื้อเห็ดสูง เป็นเหตุให้ต้นทุนผลิตต่อหน่วยสูงขึ้น

2.2 สภาวะการตลาด

- อุปสงค์ของตลาดก้อนเชื้อเห็ดฟาง

จะมีมากในช่วงฤดูร้อนหลังฤดูเก็บเกี่ยว ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จะว่างจากการเกี่ยวข้าว หันมาเพาะเห็ดฟางเป็นรายได้อีกหนึ่งทาง ทำให้อุปสงค์ก้อนเชื้อในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม มีสูงมาก จากนั้นในช่วงหน้าฝนและหน้าหนาว อุปสงค์ก้อนเชื้อเห็ดฟางจะลดลงตามลำดับ เพราะเกษตรกรจะหันไปปลูกพืชหลักตามเดิม คงเหลืออยู่แต่ฟาร์มเห็ดที่ทำการเพาะแบบอาชีพเท่านั้น

- อุปทานของตลาดก้อนเชื้อเห็ดฟาง

ในบริเวณย่านเมืองกรุงเทพฯ ปัจจุบันมีผู้ผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟางจำนวนมาก ลักษณะการผลิตก็เป็นการผลิตในขนาดจำนวนมาก ๆ เช่น 30,000 ก้อน/วันในช่วงฤดูร้อน เป็นเหตุให้อุปทานก้อนเชื้อเห็ดฟางในเขตนี้ดีมาก สภาพตลาดจึงอยู่ในลักษณะแข่งขันกัน จากการศึกษาดตลาดก้อนเชื้อเห็ดฟางบริเวณย่านเมืองกรุงเทพฯ พบว่า¹

- ราคาที่ผู้ผลิตขายให้พ่อค้าส่ง	1.30-1.50 บาท
- ราคาที่พ่อค้าส่งขายให้ผู้ค้าปลีก	2.00 บาท
- ราคาที่ผู้ค้าปลีกขายให้เกษตรกร	3.00 บาท

¹ สัมภาษณ์ มวลี ศิริธรรสาร, นักส่งเสริมการค้าเกษตร กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 20 พฤศจิกายน 2525.

ในบริเวณลุ่มภูมิภาค ในเขต 4 จังหวัดที่ศึกษา ผู้ผลิตก่อนซื้อมีผู้น้อย ราย แต่ก็มีส่วนคณะกรรมการแข่งขันอยู่บ้าง เพราะมีก่อนซื้อจากส่วนกลางเข้ามาขายแข่งขันด้วย สำหรับ ตลาดก่อนซื้อเห็ดฟางในเขตจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อุทัยธานี และปทุมธานี พบว่า

- ราคาที่ผู้ผลิตขายให้พ่อค้าส่ง 2 บาท
- ราคาที่พ่อค้าส่งขายให้ผู้ค้าปลีก 2.50 บาท
- ราคาที่ผู้ค้าปลีกขายให้แก่เกษตรกร 3 บาท

สาเหตุใหญ่ที่ทำให้สภาวะการตลาดก่อนซื้อเห็ดฟางอยู่ในลักษณะแข่งขันกันมาก เนื่องจาก

- ในปัจจุบันได้มีการเปิดเผย เผยแพร่กรรมวิธีการผลิตเห็ดเห็ดฟางกันอย่างแพร่หลาย โดยหน่วยของกรมวิชาการ และกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้ผู้สนใจงานเห็ดเข้าอบรมเป็นจำนวนมากทำให้มีผู้ผลิตใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

- ราคา ก่อนซื้อเห็ดฟางเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตซื้ออยู่ในระดับที่น่าพอใจ ถ้าพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนจากค่าขาย เงินลงทุนและระยะเวลาคืนทุนจะเห็นว่า กิจการผลิตก่อนซื้อที่น่าพอใจที่จะลงทุนมาก

ในอนาคต เชื่อว่าตลาดก่อนซื้อเห็ดฟางจะมีการแข่งขันกันมากขึ้นเป็นลำดับ

3. การตัดสินใจ

ในทัศนะของผู้ลงทุน "จะลงทุนในการผลิตก่อนซื้อเห็ดฟางหรือไม่"

- น่าจะลงทุน เพราะอัตราผลตอบแทนจากค่าขายสูงถึง 15.22% อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงถึง 42% ระยะเวลาคืนทุนสั้นมากเพียง $2\frac{1}{3}$ ปี ซึ่งพิจารณาจากตัวเลขดังกล่าวและสภาวะการผลิตและการตลาดก่อนซื้อแล้ว เห็นว่าอัตราผลตอบแทนที่สูงจะสามารถชดเชยความเสี่ยงภัยอันเนื่องมาจากการผลิตและการตลาดในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญที่จะลงทุนในด้านการผลิตก่อนซื้อเห็ดฟางได้

ในทัศนะของผู้เพาะเห็ดฟาง "จะผลิตเห็ดฟางเองหรือซื้อ"

- น่าจะซื้อ ถึงแม้ว่าการผลิตก่อนซื้อเองจะทำให้ประหยัดต้นทุนก่อนซื้อได้ก่อนละ 1.55 บาทก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลสนับสนุนดังนี้

- งานผลิตก้อนเชื้อต้องการผู้ผลิตที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานสูง ซึ่งปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ก็มีไม่มากนัก และส่วนใหญ่ก็ทำการผลิตเชื้อจำหน่ายอยู่แล้ว การที่จะหาผู้ชำนาญงานในปัจจุบันหาได้ค่อนข้างยาก และต้องให้ค่าตอบแทนสูง

- งานผลิตก้อนเชื้อเป็นงานค่อนข้างเสี่ยงมาก โดยเฉพาะผู้ผลิตรายใหม่ ทั้งนี้เพราะงานผลิตเชื้อต้องการประสบการณ์มาก ไม่เช่นนั้นผู้ผลิตใหม่อาจพบปัญหา การสะสมของเชื้อโรคแมลงศัตรูเห็ด การปนเปื้อน และการเสื่อมของเชื้อเห็ด ฯลฯ ทำให้เปอร์เซ็นต์สูญเสียของก้อนเชื้อเห็ดมาก ผลผลิตต่ำ ทำให้ต้นทุนก้อนเชื้อต่อถุงสูงขึ้น ซึ่งคงจะสูงกว่าซื้อจากผู้ผลิตที่ชำนาญงาน

- ปัจจุบันวัสดุที่ใช้ทำก้อนเชื้อที่นิยม เช่น ไม้ฉ่ำ ยี่ผ่าย ปัจจุบันมีราคาสูงขึ้น และหาได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากมีการผูกขาดวัสดุก้อนเชื้อในกลุ่มผู้ผลิตก้อนเชื้อเดิม ปัญหานี้อาจเกิดขึ้นกับผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งต้องทำให้ต้นทุนผลิตสูงขึ้น

- เนื่องจากสภาพตลาดมีการแข่งขันกันมาก และในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะมีการแข่งขันในตลาดก้อนเชื้อเห็ดฟางมากขึ้น เป็นลำดับ จากการแข่งขันนี้เชื่อว่าคงทำให้ราคาก้อนเชื้อในปัจจุบันต่ำลงอีก และเนื่องจากฟาร์มผู้ผลิตก้อนเชื้อเดิมมักจะทำการผลิตในปริมาณมาก ๆ ทำให้ได้เปรียบทางด้านต้นทุนจากการผลิตขนาดใหญ่ และผู้ผลิตก้อนเชื้อเดิมมักจะมีเงินทุนมาก โอกาสที่จะทุ่มตลาดเพื่อให้ผู้ผลิตรายย่อยหรือรายใหม่ขาดทุนและเลิกกิจการไปก็มีมากด้วย

- ในสภาพการผลิตก้อนเชื้อที่แท้จริง งานด้านการผลิตก้อนเชื้อเป็นงานหนักพอ ๆ กับงานเพาะดอกเห็ด การที่ฟาร์มเพาะเห็ดจะหันมาผลิตก้อนเชื้อเห็ดฟางเอง ฟาร์มจะต้องใช้กำลังคนเพิ่มขึ้น เกือบเท่าตัว และลักษณะแรงงาน ความชำนาญก็แตกต่างกันไป ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ฟาร์มเพาะเห็ดประสบปัญหาความยุ่งยากในการดำเนินงาน ซึ่งจากสภาพปัจจุบัน ฟาร์มเพาะเห็ดส่วนใหญ่มีขนาด, เล็ก ขนาดกลาง ควรจะแยกลักษณะการผลิตออกจากกัน เป็นฟาร์มผลิตเชื้อกับฟาร์มเพาะดอกเห็ด ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการทำงานในลักษณะ ชำนาญเฉพาะอย่าง ผู้ผลิตเชื้อก็ใช้ความชำนาญของตนผลิตเชื้อจำนวนมาก (Mass Production) เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยต่ำสุด ในด้านผู้เพาะเห็ดก็ใช้ความชำนาญด้านการเพาะทำเพาะแบบขนาดใหญ่เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำสุดเช่นกัน

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง

1. การสกัดประเภทในการเพาะเห็ดฟาง

จะจำแนกประเภทลักษณะการเพาะเห็ดฟางออกเป็น 2 ประเภทคือ

- ระดับเกษตรกร เป็นการเพาะเห็ดฟางเป็นอาชีพรองเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัว

เรือน ซึ่งทำการเพาะได้ 2 แบบคือ

- การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองสูง
- การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองเตี้ย

- ระดับฟาร์มเห็ด เป็นการเพาะเห็ดฟางแบบการค้า ซึ่งสามารถเพาะได้ 3

แบบ คือ

- การเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนชั่วคราว
- การเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนถาวร
- การเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนพิเศษ

2. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการเพาะเห็ดฟางเพื่อเพิ่มรายได้-ระดับเกษตรกร

ในการเพาะเห็ดฟางเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนในระดับเกษตรกร ที่ทำกันมี

อยู่ 2 แบบคือ

- การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองสูง
- การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองเตี้ย

เนื่องจากลักษณะการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูง โดยทั่วไปเกษตรกรจะเพาะในช่วงฤดูร้อน (ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม) เป็นเวลา 4 เดือน โดยทำการเพาะประมาณ 3 รุ่น แต่ลักษณะการเพาะแบบกองเตี้ยสามารถเพาะได้ตลอดปี เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบข้อมูลต้นทุน ค่าขายและกำไร ในบทนี้จะปรับระยะเวลาในการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยเป็นการเพาะในระยะเวลา 4 เดือนเช่นกัน โดยทำการเพาะประมาณ 6 รุ่น

2.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบกองสูง

จากตาราง 19-20 จะใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลตอบแทน ดังนี้

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

$$= \frac{580.50}{18,000}$$

$$= 3.23 \%$$

- อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย/ปี}}{\text{เงินลงทุน}}$$

$$= \frac{580.50}{7,070}$$

$$= 8.21 \%$$

- ระยะเวลาคืนทุน

$$= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย/ปี}}$$

$$= \frac{7,070}{580.50}$$

$$= 12 \text{ ปี } 2 \text{ เดือน}$$

2.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบกองเดี่ยว

จากตาราง 19-20 จะใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนดังนี้ :

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

$$= \frac{2,316}{24,000}$$

$$= 9.65 \%$$

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าขายและต้นทุนการเพาะเห็ดฟางเพื่อเพิ่มรายได้-ระดับเกษตรกร
ขนาดกองสูง 50 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ เพาะในช่วงฤดูร้อน (4 เดือน) ประมาณ 3 รุ่น
ขนาดกองเตี้ย 200 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ เพาะในช่วงฤดูร้อน ประมาณ 6 รุ่น

	การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองสูง		การเพาะเห็ดฟาง-แบบกองเตี้ย	
ค่าขาย		18,000.-		24,000.-
ต้นทุนขาย :				
- วัสดุดิบ	6,750.-		9,900.-	
- ค่าแรงงานทางตรง	5,203.50		6,732.-	
- ค่าใช้จ่ายในการผลิต	<u>5,286.-</u>	<u>17,239.50</u>	<u>4,812.-</u>	<u>21,444.-</u>
กำไรขั้นต้น		760.50		2,556.-
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร				
- ค่าใช้จ่ายในการขาย (1% ของยอดขาย)		<u>180.-</u>		<u>240.-</u>
กำไรสุทธิก่อนหักภาษี		580.50		2,316.-
ภาษีเงินได้ ¹		-		-
กำไรสุทธิหลังหักภาษี		<u>580.50</u>		<u>2,316.-</u>

หมายเหตุ¹ ภาษีเงินได้ คำนวณตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

	การเพาะแบบกองสูง	การเพาะแบบกองเตี้ย
เงินได้พึงประเมิน	18,000	24,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการเหมา 85%	<u>15,300</u>	<u>20,400</u>
	2,700	3,600
หัก ค่าลดหย่อน (โสด)	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>
เงินได้พึงประเมินที่นำไปคำนวณภาษี	<u>-7,300</u>	<u>-6,400</u>

เนื่องจากเงินได้พึงประเมินที่นำไปคำนวณภาษีไม่มี จึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบเงินลงทุนการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงและกองเตี้ย
 แบบกองสูง 50 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ เพาะช่วง 4 เดือน 3 รุ่น
 แบบกองเตี้ย 200 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ เพาะช่วง 4 เดือน 6 รุ่น

รายการ	การเพาะแบบกองสูง	การเพาะแบบกองเตี้ย
1. เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	3,000	3,000
2. ฝาพลาสติกคลุมกอง	3,000	3,000
3. ไม้แบบกองเตี้ย	-	200
4. ไม้กระดาน	100	100
5. บัวรดน้ำ	100	100
6. ผิด (เคียว)	100	100
7. เสียมและจอบ	60	60
8. ไร่่งน้ำ	400	400
9. ตะกร้า	270	270
10. หมวกและจอบ	40	40
	<u>7,070</u>	<u>7,270</u>

- อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน

= $\frac{\text{กำไรสุทธิต่อไร่เฉลี่ย/ปี}}{\text{เงินลงทุน}}$

=

= $\frac{2,316}{7,270}$

=

= 31.86 %

=

- ระยะเวลาคืนทุน

= $\frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิต่อไร่เฉลี่ย/ปี}}$

=

=

$$= \frac{7,270}{2,316}$$

$$= 3 \text{ ปี } 1\frac{1}{2} \text{ เดือน}$$

2.3 ข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับค่าขาย ต้นทุนและผลตอบแทนการเพาะเห็ดแบบ

กองสูงและกองเตี้ย

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าขายและต้นทุนการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงและกองเตี้ย

ขนาดกองสูง 50 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ ทำการเพาะ 3 รุ่นใน 4 เดือน

ขนาดกองเตี้ย 200 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ ทำการเพาะ 6 รุ่นใน 4 เดือน

	การเพาะแบบกองสูง		การเพาะแบบกองเตี้ย		ผลแตกต่าง	
	จำนวนเงิน	% ค่าขาย	จำนวนเงิน	% ค่าขาย	จำนวนเงิน	% ค่าขาย
รายได้	18,000.-	100	24,000	100	6,000.-	
ต้นทุนผลิต	<u>17,239.50</u>	<u>95.78</u>	<u>21,444</u>	<u>89.35</u>	<u>4,204.5</u>	6.43
กำไรขั้นต้น	760.50	4.22	2,556	10.65	1,795.5	6.43
ค่าใช้จ่ายในการขาย	<u>180.-</u>	<u>1</u>	<u>240</u>	<u>1</u>	<u>60.-</u>	
กำไรสุทธิก่อนภาษี	580.50	3.22	2,316	9.65	1,735.5	6.43
ภาษีเงินได้	-	-	-	-	-	-
กำไรสุทธิหลังภาษี	<u>580.50</u>	<u>3.22</u>	<u>2,316</u>	<u>9.65</u>	<u>1,735.5</u>	6.43

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนในการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงและกองเตี้ย
ขนาดกองสูง 50 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ ทำการเพาะ 3 รุ่นใน 4 เดือน
ขนาดกองเตี้ย 200 กอง/พื้นที่ 1 ไร่ ทำการเพาะ 6 รุ่นใน 4 เดือน

	การเพาะแบบกองสูง	การเพาะแบบกองเตี้ย	ผลแตกต่าง
- อัตราผลตอบแทนค่าขาย	3.23 %	9.65 %	6.43 %
- อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน	8.21 %	31.86 %	23.65 %
- ระยะเวลาคืนทุน	12 ปี 2 เดือน	3 ปี 1 $\frac{1}{2}$ เดือน	9 ปี 1 $\frac{1}{2}$ เดือน

จากตาราง 21 จะแสดงให้เห็นว่าต้นทุนการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยต่ำกว่าแบบกองสูง กล่าวคือ ต้นทุนแบบกองเตี้ยเท่ากับ 89.35% ของค่าขาย แต่แบบกองสูงเท่ากับ 95.78 % ของยอดขาย จึงคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต้นทุนการเพาะแบบกองเตี้ยต่ำกว่าแบบกองสูง 6.43 % เป็นผลทำให้กำไรขั้นต้นของการเพาะแบบกองเตี้ยสูงกว่าแบบกองสูง คิดเป็น % ของค่าขายเท่ากับ 6.43 %

ถ้าจะพิจารณาให้ละเอียดถึงอัตราส่วนกำไรสุทธิหลังภาษี/ค่าขาย ผลที่ได้การเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยก็ยังคงให้กำไรสุทธิหลังหักภาษี/ค่าขายสูงกว่ากองสูง เท่ากับ 6.43%

จากตาราง 22 อัตราส่วนผลตอบแทนเงินลงทุน แสดงให้เห็นว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูง เท่ากับ 8.21% และผลตอบแทนการเพาะแบบกองเตี้ยเท่ากับ 31.86% นั่นคืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยสูงกว่าแบบกองสูง เท่ากับ 23.65%

หรือถ้าพิจารณาจากระยะเวลาคืนทุน ผลที่ได้การเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยจะใช้เวลาน้อยกว่าแบบกองสูงถึง 9 ปี 1 $\frac{1}{2}$ เดือน

2.4 สรุปผล

ในการเพาะเห็ดฟางเพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกร เกษตรกรควรเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยดีกว่ากองสูง ทั้งนี้เพราะ

- พิจารณาจากอัตราผลตอบแทนค่าขาย ซึ่งสูงกว่า 6.43%

- พิจารณาจากอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ซึ่งสูงกว่า 23.65%
- ระยะเวลาคืนทุนก็สั้นกว่าถึง 9 ปี $\frac{1}{2}$ เดือน
- เมื่อเปรียบเทียบการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงกับกองเตี้ย เกษตรกร

ควรจะเพาะแบบกองเตี้ยดีกว่า ด้วยเหตุผลดังนี้

	<u>กองเตี้ย</u>	<u>กองสูง</u>
- วัสดุเพาะ	ใช้ได้หลายชนิด เช่น ฟาง ผักตบชวา ไล้ฝุ่น ชี้ฝ้าย ตันกล้วย ตันถั่ว ฯ	ใช้เฉพาะตอซังเท่านั้นจึงจะได้ผลดี
- แรงงาน	ประหยัดทั้งในด้านวัสดุและแรงงาน เพราะมีแบบพิมพ์ลวดวางง่ายในการทำกอง	ใช้วัสดุเพาะและแรงงานมาก
- พื้นที่เพาะ	ใช้พื้นที่น้อย แต่ให้ผลผลิตมาก	ใช้พื้นที่เพาะมากกว่า
- ระยะเวลาเก็บผล ผลิตรุ่นแรก	ใช้เวลาประมาณ 7-10 วัน	ใช้เวลาประมาณ 13-15 วัน
- วัสดุเพาะ	ไม่พึงพิงมากนัก โดยเฉพาะไม่ต้องรดน้ำและเผากอง	ต้องคอยดูแลรดน้ำในวันที่ 4 และ 9 บางครั้งต้องเผากอง
- ผลผลิต	สูงและค่อนข้างแน่นอนกว่า การเก็บผลผลิตใช้เวลาสั้นกว่าและสามารถกำหนดระยะเวลาให้ผลผลิตได้แน่นอน	ผลผลิตต่ำกว่า การเก็บผลผลิตต้องใช้เวลาานประมาณ 30-40 วัน
- ต้นทุนการผลิต	ต้นทุนไม่สูงนัก เพราะสามารถเลือกใช้วัสดุได้หลายอย่างและผลผลิตต่อกองสูงกว่า	ต้นทุนสูงกว่า เพราะตอซังมีราคาสูง

3. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้า-ระดับฟาร์มเห็ด

3.1 ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนชั่วคราว

จากตารางที่ 23-24 จะทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบ

โรงเรียนยี่วคราว โดยให้หลักเกณฑ์ดังนี้

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย (Return on Sale)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

$$= \frac{11,912}{126,000}$$

$$= 9.45 \%$$

- ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

$$= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิต่อปีเฉลี่ย}}$$

$$= \frac{67,870}{11,912}$$

$$= 5 \text{ ปี } 8 \text{ เดือน}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ข้อมูลเปรียบเทียบค่าขายและต้นทุนการเพาะเห็ดฟางเพื่อการคำนวณต่าง ๆ

ขนาด 10 โรงเรือน/พื้นที่ 1 ไร่¹

การผลิต ปีละ 18 รุ่น

	การเพาะแบบโรงเรือนชั่วคราว	การเพาะแบบโรงเรือนถาวร	การเพาะแบบโรงเรือนพิเศษ
ค่าขาย	126,000	216,000	270,000
ต้นทุนขาย			
- วัสดุดิบ	44,550	89,280	89,550
- ค่าแรงงานทางตรง	33,975	31,110	32,749
- ค่าใช้จ่ายในการผลิต	<u>33,680</u>	<u>112,205</u>	<u>173,166</u>
กำไรขั้นต้น	13,795	42,834	60,064
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร			
- ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (1% ของยอดขาย)	<u>1,260</u>	<u>2,160</u>	<u>2,700</u>
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้	12,535	40,674	57,364
ภาษีเงินได้ ¹	<u>623</u>	<u>1,640</u>	<u>2,450</u>
กำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้	<u>11,912</u>	<u>39,034</u>	<u>54,914</u>

¹ ภาษีเงินได้ จะประเมินตามแนวการศึดกับภาษีอากรของสรรพากรโดยเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 75 แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้

	<u>แบบโรงเรือนชั่วคราว</u>	<u>แบบโรงเรือนถาวร</u>	<u>แบบโรงเรือนพิเศษ</u>
เงินได้	126,000	216,000	270,000
<u>หัก ค่าใช้จ่ายเหมา 85%</u>	<u>107,100</u>	<u>183,600</u>	<u>229,500</u>
	18,900	32,400	40,500
<u>หัก ค่าลดหย่อน-โล่ด</u>	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>	<u>10,000</u>
เงินได้พึงประเมินสุทธิ	<u>8,900</u>	<u>22,400</u>	<u>30,500</u>
<u>คำนวณภาษี</u>			
- เงินได้พึงประเมินสุทธิ 1 บาทถึง 20,000 บาท			
เสียอัตราภาษี 7%	8,900 เสียภาษี = 623 บาท	20,000 เสียภาษี = 1,400 บาท	20,000 เสียภาษี = 1,400 บาท
- เงินได้สุทธิ 20,000 บาทถึง 50,000 บาท			
เสียอัตราภาษี 10%	- " = - "	2,400 " = 240 "	10,500 " = 1,050 "
	<u>8,900</u> " = <u>623</u> "	<u>22,400</u> " = <u>1,640</u> "	<u>30,500</u> " = <u>2,450</u> "

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ข้อมูลเปรียบเทียบเงินลงทุนการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าแบบต่าง ๆ
ขนาด 10 โรงเรือน/พื้นที่ 1 ไร่
การผลิตปีละ 18 รุ่น

รายการ	การเพาะแบบโรงเรือนชั่วคราว	การเพาะแบบโรงเรือนถาวร	การเพาะแบบโรงเรือนพิเศษ
1. โรงเรือนเพาะ	60,000	120,000	120,000
2. โรงเก็บฟางและวัสดุ	-	3,000	3,000
3. เครื่องกำเนิดไอน้ำ	-	-	30,000
4. บ่อแช่ฟาง	-	2,500	2,500
5. เครื่องดูดเป่าอากาศ	-	-	10,000
6. ท่อไอน้ำ	-	-	1,000
7. เครื่องสูบลม	-	7,000	7,000
8. เครื่องตัดฟาง	-	1,000	1,000
9. เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	3,000	3,000	3,000
10. เครื่องพิมพ์	1,200	1,200	1,200
11. เครื่องมืออุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	3,670	3,530	3,530
	<u>67,870</u>	<u>141,230</u>	<u>182,230</u>

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Investment)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}{\text{เงินลงทุน}}$$

$$= \frac{11,912}{67,870}$$

$$= 17.55 \%$$

3.2 ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนถาวร

จากตารางที่ 23-24 จะทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนถาวร ดังนี้

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

$$= \frac{39,034}{216,000}$$

$$= 18.07 \%$$

- ระยะเวลาคืนทุน

$$= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}$$

$$= \frac{141,230}{39,034}$$

$$= 3 \text{ ปี } 7 \text{ เดือน}$$

- อัตราผลตอบแทนการลงทุน

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}{\text{เงินลงทุน}}$$

$$= \frac{39,034}{141,230}$$

$$= 27.64 \%$$

3.3 ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนพิเศษ

จากตารางที่ 23-24 จะทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟาง-แบบโรงเรือนพิเศษ ดังนี้

- อัตราผลตอบแทนค่าขาย

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$$

$$= \frac{54,914}{270,000}$$

$$= 20.34 \%$$

- ระยะเวลาคืนทุน

$$= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}$$

$$= \frac{182,230}{54,914}$$

$$= 3 \text{ ปี } 4 \text{ เดือน}$$

- อัตราผลตอบแทนการลงทุน

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิตัวเฉลี่ย}}{\text{เงินลงทุน}}$$

$$= \frac{54,914}{182,230}$$

$$= 30.13 \%$$

3.4 ข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับค่าขาย ต้นทุนและผลตอบแทนในการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าแบบต่าง ๆ

ตารางที่ 25 ข้อมูลเปรียบเทียบค่าขายต้นทุนและผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าแบบต่าง ๆ

ขนาด 10 โรงเรือน/พื้นที่ 1 ไร่ การผลิตปีละ 18 รุ่น

รายการ	การเพาะแบบโรงเรือนชั่วคราว		การเพาะแบบโรงเรือนถาวร		การเพาะแบบโรงเรือนพิเศษ	
	จำนวนเงิน	% ค่าขาย	จำนวนเงิน	% ค่าขาย	จำนวนเงิน	% ค่าขาย
ค่าขาย	126,000	100	216,000	100	270,000	100
ต้นทุนการผลิต	<u>112,205</u>	<u>89.05</u>	<u>173,166</u>	<u>80.17</u>	<u>209,936</u>	<u>77.75</u>
กำไรขั้นต้น	13,795	10.95	42,834	19.83	60,064	22.25
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>1,260</u>	<u>1</u>	<u>2,160</u>	<u>1</u>	<u>2,700</u>	<u>1</u>
กำไรสุทธิก่อนภาษี	12,535	9.95	40,674	18.83	57,364	21.25
ภาษีเงินได้	<u>623</u>	<u>.5</u>	<u>1,640</u>	<u>.76</u>	<u>2,450</u>	<u>.91</u>
กำไรสุทธิหลังภาษี	<u>11,912</u>	<u>9.45</u>	<u>39,034</u>	<u>18.07</u>	<u>54,914</u>	<u>20.34</u>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ข้อมูลเปรียบเทียบผลตอบแทนการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าแบบต่าง ๆ
ขนาด 10 โรงเรือน/พื้นที่ 1 ไร่
การผลิตปีละ 18 รุ่น

ผลตอบแทนในรูปแบบ	แบบโรงเรือนชั่วคราว	แบบโรงเรือนถาวร	แบบโรงเรือนพิเศษ
- ผลตอบแทนค่าขาย	9.45%	18.07 %	20.34 %
- ผลตอบแทนการลงทุน	17.55%	27.64 %	30.13 %
- ระยะเวลาคืนทุน	5 ปี 8 เดือน	3 ปี 7 เดือน	3 ปี 4 เดือน

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนต้นทุน/ค่าขายของการเพาะเห็ดฟางเพื่อการค้าแบบต่าง ๆ แตกต่างกันไป กล่าวคือ อัตราส่วนต้นทุน/ค่าขายของการเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษต่ำสุด คือ 77.75 % ของค่าขาย ในขณะที่แบบโรงเรือนถาวรเท่ากับ 80.17% ของค่าขาย และแบบโรงเรือนชั่วคราวเท่ากับ 89.05 % ของค่าขาย ซึ่งเป็นผลทำให้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น/ค่าขายของการเพาะแบบโรงเรือนพิเศษสูงกว่าการเพาะแบบอื่น ๆ คือ อัตรากำไรขั้นต้น/ค่าขายของแบบโรงเรือนพิเศษเท่ากับ 22.25% แบบโรงเรือนถาวรเท่ากับ 19.83% และแบบโรงเรือนชั่วคราวเท่ากับ 10.95% ตามลำดับ อัตราร้อยละของกำไรขั้นต้น/ค่าขายของโรงเรือนพิเศษ สูงกว่าแบบโรงเรือนถาวรเท่ากับ 2.42% และสูงกว่าแบบโรงเรือนชั่วคราวเท่ากับ 11.3% ตามลำดับ

ถ้าจะพิจารณาให้ละเอียดถึงอัตราผลตอบแทนค่าขาย (อัตราส่วนกำไรสุทธิ/ค่าขาย) จะเห็นว่า การเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษก็ยังคงให้ผลตอบแทนค่าขายสูงกว่าแบบอื่น ๆ คือ ให้ผลตอบแทนค่าขายสูงถึง 20.34% ในขณะที่แบบโรงเรือนถาวรให้เพียง 18.07% และแบบโรงเรือนชั่วคราวให้เพียง 9.45% ตามลำดับ

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนการลงทุนการเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษให้ผลตอบแทนสูงกว่าแบบอื่น ๆ กล่าวคือ ให้ผลตอบแทนเงินลงทุนสูงถึง 30.13% ในขณะที่แบบโรงเรือนถาวรให้ผลตอบแทนเงินลงทุนเท่ากับ 27.64% และแบบโรงเรือนชั่วคราวให้ผลตอบแทนเพียง 17.55% ตามลำดับ แบบโรงเรือนพิเศษให้อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละสูงกว่าแบบโรงเรือนถาวรเท่ากับ 2.49% และสูงกว่าแบบโรงเรือนชั่วคราวเท่ากับ

12.58% ตามลำดับ

ถ้าจะพิจารณาจากระยะเวลาคืนทุน การเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษก็ยังคงใช้ระยะเวลาคืนทุนสั้นกว่าแบบอื่น ๆ กล่าวคือ ใช้ระยะเวลาคืนทุนเพียง 3 ปี 4 เดือน ในขณะที่แบบโรงเรือนถาวรใช้เวลาคืนทุน 3 ปี 7 เดือน และแบบโรงเรือนชั่วคราวใช้เวลาคืนทุน 5 ปี 8 เดือน

3.5 สรุปผล

ผู้เพาะเห็ดหรือผู้สนใจที่จะลงทุนในการเพาะเห็ดฟาง ควรจะเลือกลงทุนการเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษ (อุตสาหกรรม) ทั้งนี้เพราะสามารถทำกำไรได้สูงกว่าวิธีอื่น ๆ ดังนี้

- ให้อัตราผลตอบแทนค่าขายสูงกว่าการเพาะแบบอื่น ๆ คือ 20.34%
ของค่าขาย
 - ให้อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนสูงกว่าการเพาะแบบอื่น ๆ คือ 30.13%
ของเงินลงทุน
 - ระยะเวลาคืนทุนสั้นกว่าการเพาะแบบอื่น ๆ คือ เพียง 3 ปี 4 เดือน
 - ในทางปฏิบัติ การเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนพิเศษยังมีข้อดีอื่น ๆ ดังนี้
 - ให้ผลผลิตสูงและสม่ำเสมอ
 - สามารถใช้วัสดุที่มีราคาถูกที่เหลือใช้จากเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- ได้หลายชนิด
- เพาะได้ทุกฤดู โดยเฉพาะเหมาะสมอย่างยิ่งในฤดูหนาวและฤดูฝน
 - เพาะได้ในพื้นที่จำกัด คือ หลังจากเก็บผลผลิตและเอาปุ๋ยหมักเก่าออกไปแล้วสามารถเพาะต่อในที่เดิมได้เลย ภายใน 1 เดือนสามารถเพาะได้ 2 ครั้ง
 - ใช้เวลาในการเพาะนับตั้งแต่เริ่มหมักปุ๋ยจนกระทั่งเก็บดอกเห็ดสั้นกว่าทุกวิธี คือ ไม่เกิน 15 วัน
 - ปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชน้อยกว่าวิธีอื่น
 - สามารถควบคุมให้ดอกเห็ดมีขนาด สีสรรและลักษณะต่าง ๆ ได้ตาม

ที่ตลาดต้องการ

- วัสดุหลังเพาะเห็ดฟางแบบอุตสาหกรรมสามารถนำไปเพาะเห็ดอื่น ๆ ได้โดยไม่ต้องเติมอาหารหรือหมักอย่างไร หรือจะใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์สำหรับพืชชนิดอื่น ๆ ได้เช่นกัน

- โรงเรือนเพาะเห็ดแบบนี้สามารถนำไปใช้เพาะเห็ดอย่างอื่นได้ทันที โดยไม่ต้องตัดแปลง

แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงดังต่อไปนี้ ประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วย

- การลงทุนครั้งแรกแบบโรงเรือนพิเศษสูงมาก เพราะต้องมีโรงเรือน เครื่องกำเนิดไอน้ำ และอุปกรณ์อื่นลุ่มยอื่น ๆ

- ขั้นตอนการเพาะแบบโรงเรือนพิเศษ มีขั้นตอนมาก เริ่มจากการหมักปุ๋ย เสี่ยงเชื้อรา อบฆ่าเชื้อ ฯ

- การเพาะเห็ดฟางแบบนี้ต้องอาศัยความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ เข้าช่วยทุกขั้นตอน ซึ่งต้องใช้เทคนิคและมีวิธีการละเอียดลุ่มยซับซ้อน ดังนั้น ผู้เพาะเห็ดจึงจำเป็นต้องมีประสบการณ์และความชำนาญงานมากพอสมควร

- หากปรับสภาพแวดล้อมไม่ถูกวิธีแล้ว การสูญเสียจะเกิดขึ้นทั้งหมดในโรงเรือน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย